

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

12741000

BRNO 1980

zentována především zlomky hrncovitých nádob s typickou výzdobou nehtových vrypů, rytého mřížkování, záseků atd. Mezi nimi vyniká úlomek od okraje nádoby, na jejíchž plecích byl neuměle vyryt symbol sva - stiky. Jemné hrncířské zboží je zastoupeno fragmenty tenkostěnného nádobí, vesměs tmavohnědého až čer - ného leštěného povrchu. Nechybějí střepy z větších terinovitých nádob, v jednom případě zdobených něko - likanásobným ozubeným kolečkem, dále zlomky pohárků na nožce, misek s plastickým bradavkovitým deko - rem aj. Byly získány rovněž ukázky provinciálních keramických importů, vesměs tenkostěnné oranžové ke - ramiky, mezi jinými i části prstencové misky, vyhotovené ze stejného materiálu a na povrchu zpestřené červeným nátěrem. Pozoruhodné jsou nálezy železné strusky, které by mohly dokládat zpracování železa. Soubor doplňují nálezy zvířecích kostí a silně přepálené mazanice.

Ze dvou zbývajících prokopaných objektů, které lze klást do období pozdně hradištního, se podařilo za - chránit zlomky masivních hrnců, zdobených pod střechovitě formovanými okraji šikmými řadami vrypů, raže - ných vícezubým nástrojem a zlomky nádob, zdobených vícenásobnou vlnicí, které se střídají s horizontálními svazky rýh.

Povrchový průzkum na zmíněném místě přinesl další zajímavý materiál, který lze rovněž zařadit do období římského až středověkého.

Naleziště, které nabízí další možnosti výzkumu, bude středem pozornosti pracovníků AÚ ČSAV v pří - štím roce.

Archäologische Rettungsgrabung im nordöstlichen Teil des Ka - tasters der Gemeinde Brod nad Dyjí /Bez. Břeclav/. Bei Terrainherrichun - gen nordöstlich der Gemeinde Brod nad Dyjí, im Inundationsterrain am rechten Ufer der Dyje, in der einstigen Flur "Unter Thayafeld" und weiter am westlichen Hang der Anhöhe, früher als "Breitenacker" bezeich - net, stellten Mitglieder der Mušov-Expedition des AÚ ČSAV eine intensive Bestiedlung aus der römischen Kaiserzeit, aus dem burgwallzeitlichen Abschnitt und aus dem Mittelalter fest. Nach den bisherigen Abdek - kungen erreicht die Siedlungsfläche mindestens 150 x 300 m. Bei der Terrainuntersuchung, die Ende August 1977 begann, wurden an 30 Objekte festgestellt, von denen vorläufig 11 nfdurchgraben und verarbeitet worden waren. Drei von diesen ergaben kaiserzeitliches Material, das in das 2. bis 3. Jahrhundert datierbar ist. Die zwei übrigen durchgrabenen Objekte kann man in den spätkburgwallzeitlichen Abschnitt legen. Auch die Le - sefunde brachten interessantes Material, das man ebenfalls in den kaiserzeitlichen bis mittelalterlichen Ab - schnitt einreihen kann.

Der Fundort, der weitere Grabungsmöglichkeiten bietet, wird Mittelpunkt der Aufmerksamkeit der Mit - glieder des AÚ ČSAV im nächsten Jahre sein.

ZJIŠŤOVACÍ VÝZKUM V SEVEROVÝCHODNÍ ČÁSTI KATASTRU OBCE DRNHOLEC

/okr. Břeclav/

Dagmar Tejlnková, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 37/

Na katastru obce Drnholec v trati Holenická pole na levém břehu Dyje, asi 2,5 km severovýchodně od obce, provedl n.p. Ingstav skrývku povrchové vrstvy. Na odkryté ploše asi 150 x 500 m /podél budoucí hrá - ze jezera/ bylo pracovníky mušovské expedice AÚ ČSAV v Brně zjištěno rozsáhlé pravěké osídlení.

Povrchový průzkum lokality přinesl bohaté sběry téměř ze všech pravěkých a časně historických obdo - bí, počínaje neolitem a konče dobou vyspělého středověku. Mezi nejstarší nálezy patří keramické zlomky kultury s moravskou malovanou keramikou. Z chronologického hlediska dále následuje střepový materiál, kte - rý lze přisoudit kultuře imětické a větěrovské. Hojně jsou zastoupeny zlomky keramiky kultury velatické a horákovské. Bohatými nálezy je doloženo imenzivní osídlení rovněž v období latěnském, zejména pak v době římské. Keramika z doby latěnské je reprezentována charakteristickými formami, fragmentárními soudkoví - tými hrnci se zesílenými okraji a stěnami pokrytými svislým hřebenováním. Vyskytly se i úlomky jemného zbo - ží vázovitých a mísovitých tvarů a nechyběly zlomky cedníku. Nálezy soubor, spadající do doby římské, tvoří opět výlučně keramický materiál. Převládá v něm běžné užitkové zboží hrncovitých forem, zdobené neht - ovými vrypů, mřížováním a dalším rytým ornamentem. Vyskytly se i zlomky pohárků na nožce. Nebyla zde nouze o importovanou provinciální keramiku, především o úlomky tenkostěnného tzv. oranžového zboží a o střep - y z šedých prstencových misek. Zajímavý je nález větší části římského mortaria. Do střední doby hradištní patří zlo - mek nádoby tzv. blučinského typu a snad i fragment hrnce, zdobený na výduť obvodovými žlábků. Do mladší doby hradištní lze datovat část masivního, kyjovitě zesíleného okraje zásobnice, a také zlomky hrncov - itých, tvrdě vypálených nádob. Nejmladší nálezy na nalezišti jsou reprezentovány středověkou keramikou. Byla získána dvě knoflíkovitá držadla poklic, páskové ucho s dukem u kořene, zlomky nádob ode dna, část střechovitě formovaného podříznutého okraje a část vodorovně seříznutého a dovnitř zataženého okraje.

Na témže nalezišti se ve stěně malé štěrkoviny vyrýsovaly čtyři silně narušené objekty. Dva z nich lze zařadit do období mladohradištního. Keramiku reprezentoval zlo mek masivního, kyjovitě zesíleného okraje

z velké zásobnice, opatřený provrtem pro reparaci, fragment z výduť silnostěnné zásobnice rovněž s provrtem pro opravu nádoby, dále střepy z výduť esovitě profilovaných hrnců, jejichž stěny byly zdobeny obvodovými rýhami a větší část hrncovité nádoby, jejíž výduť pokrývala jednoduchá vlnice nad dvěma rovinnými rytými liniemi. Silněji vyhnutý okraj je upraven pro pokličku. Další objekt vydal keramiku z doby římské, mimo jiné i zlomky prstencových misek, firmisové keramiky, a zlomky v ruce hnětených hrnců, vypálených do šedavé barvy, jejichž výduť zpestřují pásy šikmých rytých zářezů. Kromě keramiky se podařilo zachránit i několik kusů mazanice s otisky prutů. Z posledního z narušených objektů byla získána středověká keramika, zastoupená fragmenty nezdobených hrncovitých nádob se střechovité utvářenými okraji a páskové ucho s důlkem u kořene.

Soubory keramického materiálu, ať již z povrchových sběrů nebo z objektů, byly provázeny četnými nálezy zvířecích kostí a úlomků propálené mazanice. Z ostatních předmětů stojí za zmínku úštěpky z rohovce a křemene a fragment hlazeného klínku ze zelené břidlice. Nález části lidské lebky nevyklučuje, že na místě samotném bylo narušeno i kostrové pohřebiště. Bližší poznatky o lokalitě přinese až sondážní průzkum, který se uskuteční v příštím roce.

Feststellungsgrabung im nordöstlichen Teil des Katasters der Gemeinde Drnholec /Bez. Břeclav/. Auf dem Kataster der Gemeinde Drnholec in der Flur Holenická pole am linken Ufer der Dyje wurde bei Terrainherrichtungen auf einer Fläche von ca. 150 x 500 m, von Mitgliedern der Mušov-Expedition des AÚ ČSAV in Brno eine umfangreiche prähistorische Besiedlung festgestellt. Die Oberflächenuntersuchung der Lokalität brachte reiche Lössfunde beinahe aus allen prähistorischen und frühhistorischen Zeitabschnitten, beginnend mit dem Neolithikum und mit dem entwickelten Mittelalter endend. Zu den Ältesten Funden gehört das keramische Material der Kultur mit mährischer Lemalter Keramik, weiter folgen fragmentarische keramische Funde der Úněticer, Věteřover, Velaticer und Horákovcer Kultur. Auch im latenezeitlichen und kaiserzeitlichen Abschnitt war die Lokalität intensiv besiedelt. Ähnlich war dem auch in der mittleren und jüngeren Burgwallzeit und im Mittelalter. Ausser dem keramischen Material fand man eine Menge von Tierknochen, Lehmewurf und einige Steinwerkzeuge. Der Fund eines Menschenschädels schliesst nicht aus, dass an dem alleinigen Ort auch ein Skelettfeld gestört wurde. Nähere Erkenntnisse über die Lokalität wird allerdings erst eine Sondagegrabung bringen, die im nächsten Jahr gestartet wird.

POKRAČOVÁNÍ ZÁCHRANNÉHO VÝZKUMU V NOVÉ ŠTĚRKOVNĚ N. P. INGSTAVU DOLNÍCH VĚSTONIC

/okr. Břeclav/

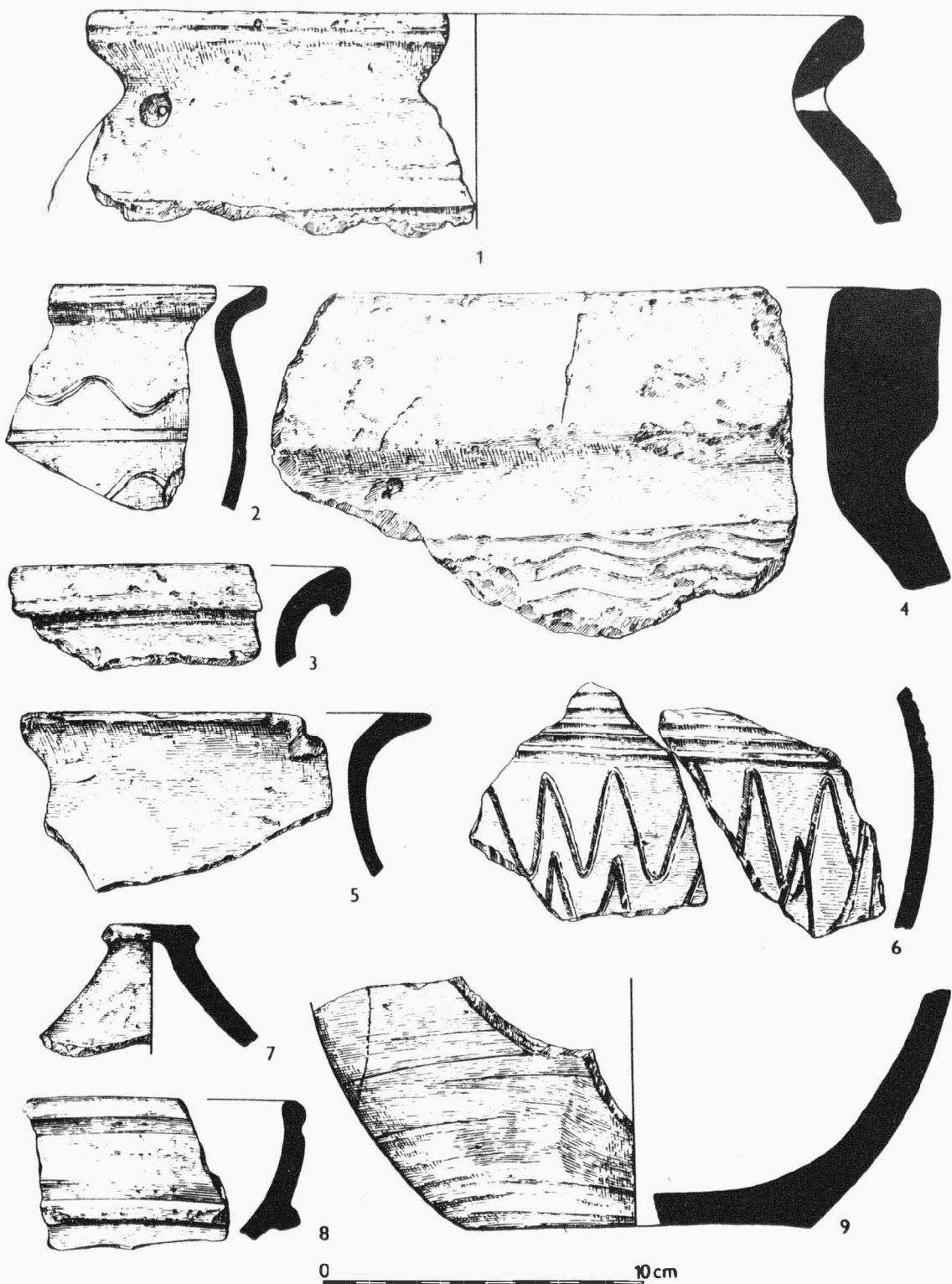
Zdeněk Měřínský, AÚ ČSAV Brno

/Tab. 11 - 16/

V roce 1977 pokračoval výzkum ve štěrkovně Ingstavu, zahájený v podzimních měsících roku 1976. Kromě referenta na výzkumu spolupracovali prom. hist. I. Rakovský a technici L. Kundera, J. Šlosar a L. Rozbroj. Výzkumné práce se soustředily na provádění plošných odkryvů jižně a západně od plochy zkoumané v roce 1976. Na ploše o výměře asi 0,7 ha bylo od dubna do listopadu 1977 odkryto dalších 210 objektů, převážně různých sídlištních jam. Nejstarší objekty náležely kulturám s volutovou a moravskou malovanou keramikou. Z období eneolitu, pravděpodobně z období kultury s kanelovanou keramikou, pocházely půdorysy tří lichožňákovitých domů, vymezených žlabky. Též kultuře patřilo i několik odpadních jam s poměrně bohatou kolekcí keramiky, jeleních parohů atd. Konec eneolitu reprezentovaly ve štěrkovně, podobně jako v lemskése-zóně, hroby kultury se zvoncovitými poháry. Celkem byly odkryty tři. Z jednoho z nich jsme získali čtyři závěsky, vyrobené z kančích zubů.

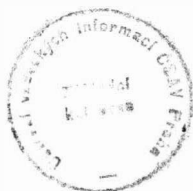
Z období únětické kultury byla zachycena další část pohřebiště. Hroby se koncentrovaly ve skupinkách a většinou byly vykradeny. Pouze v několika jsme našli bronzové zámčice, jehlice, rozbité nádoby a z jednoho pochází zlomek bronzové dýky. Mezi unikátní pohřby náleží hroh, uložený do dvou nádob. Jižně od pohřebiště byla zachycena zatím jediná jáma únětické kultury. Je možné, že v těchto místech již začínalo sídliště, náležející ke zkoumanému pohřebišti.

Další pravěký vývoj dokumentují na lokalitě věteřovské a velatické sídlištní jámy. Plošným výzkumem se též podařilo zachytit další římské chaty a jeden zahloubenou destručivou pec z téhož období. Prozatím bylo ve štěrkovně odkryto šest římských chat. Všechny jsou na lokalitě zastoupeny stopy po slováckém osídlení. Tomu náležely snad dvě jámy s vyhozenými kostřami psů, krávy a koně. Centrum slovácké osady leželo asi blíž ke břehu Dyje. Výzkum ve štěrkovně bude pokračovat i v roce 1978, kdy by měla být dokončena skrývka zbývající plochy.

Obr. 37

Drnholec /okr. Břeclav/. Výběr materiálu z povrchových sběrů. - Materialauswahl aus Lesefunden.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně , sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě : Bronzová dýka z únětického pohřebiště v Mušově
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné